

потенційної продуктивності, яка вже не досягає попереднього максимуму.

З практики відомо, що продуктивність корів на 3—5-й лактаціях може зростати у декілька разів. Усупереч такій закономірності на молочних фермах із машинним доїнням корів за перші дві лактації вибраковка корів перевищує 50 %. У зв'язку з цим первинний облік на молочній фермі доцільно доповнити відповідним програмним забезпеченням «Аналіз молочної продуктивності корів».

В період економічного спаду є вкрай важливим зберегти селекційний потенціал молочного і молочно-м'ясного скотарства та ефективного використання генофонду вітчизняних порід великої рогатої худоби. Це завдання можуть виконати племферми і племгосподарства, де належить створити достатньо-ефективну систему обліку і аналізу молочної продуктивності корів.

М. І. Іванова

ТЕЗИ ДО СТАТТІ «ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ОБІГОВОГО КАПІТАЛУ»

На даному етапі фінансове становище більшості українських підприємств у сфері виробництва дуже важке. Це пояснюється недоліком фінансових коштів у промислових підприємств та, в першу чергу, недоліком обігових активів. Роль оборотних коштів для забезпечення безперебійної та стабільної виробничої, фінансової діяльності підприємства залишається домінуючою та підвищується в умовах обмеження наявності власних грошових коштів. Тому заслуговують на особливу увагу аналітичні дослідження проблем аналізу й ефективності управління процесом формування та використання оборотних коштів. Необхідно відмітити, що для реальної оцінки показників оборотних коштів необхідно виходити перш за все із структурних характеристик динаміки оборотних коштів.

Необхідно відмітити, що при визначенні та аналізі обігових (поточних) активів будуть на рівній підставі використовуватися терміни «оборотні (обігові) кошти» та «оборотний (обіговий) капітал» [5].

Таким чином, стан ефективність використання оборотних коштів — одна з головних умов успішної діяльності підприємства.

Ринкові перетворення в Україні визначають нові умови формування обігових коштів. Інфляція, неплатежі та інші кризові явища примушують підприємства удосконалювати свою політику у відношенні обігових коштів, шукати нові джерела їхнього використання.

Політика управління використанням обігових активів представляє собою частину загальної стратегії управління активами підприємства, яка полягає у формуванні необхідного їх об'єму, складу та забезпечення умов оптимізації процесу їх оборення [2, 3, 4].

На наш погляд, управління оборотними коштами підприємства повинно включати слідуєчі елементи:

- ◆ аналіз та контроль за поточним станом найважливіших доданків оборотних коштів та оцінку їх локального надлишку чи недоліку;

- ◆ управління розміром власних оборотних коштів;

- ◆ забезпечення прискорення обертаємості обігових активів, що дозволить підприємству істотно знизити потребу в них;

- ◆ забезпечення мінімізації витрат обігових активів під час їх використання;

- ◆ формування принципів фінансування окремих видів обігових активів;

- ◆ формування оптимальної структури джерел фінансування обігових активів;

- ◆ розробка та впровадження в практику роботи окремих служб підприємства сучасних методів управління оборотними коштами;

- ◆ управління тривалістю виробничого та фінансового циклу.

Найбільшу увагу серед усіх компонентів заслуговує аналіз використання оборотних коштів підприємства, тому розглянемо особливості техніко-економічного та фінансового аналізу, відзначимо їх розходження та сфери використання.

Техніко-економічний аналіз (ТЕА) — це частина управлінської роботи по вивченню стану об'єктів управління, відхилень фактичного стану від бажаного, причин виникнення цих відхилень та формулювання проблем потребуючих рішень. Організація системи аналізу залежить від рішення наступних методичних питань: вибір мети та задач аналізу; устанавлення часу та послідовності проведення аналізу; визначення джерел інформації та оцінка її достовірності; вибір методу аналізу;

визначення конкретних осіб та служб, що відповідають за проведення аналізу.

Для більшої наочності приведемо принципову блок схему ТЕЛ, який ведеться в 2 етапи (дивись рис. 1.)

Перший етап складається з двох стадій. На попередньої стадії розробляються факторні моделі показників; на наступній — розробляються формули розрахунку впливу змін проміжних та вихідних показників на узагальнюючі. На другому етапі проводиться, безпосередньо, аналіз техніко-економічних показників, який складається з 6 кроків. Одна з найважливіших задач ТЕА — вибір показника, який найбільш повно характеризує стан оборотного капіталу.

Вивчаючи роботи вітчизняних та зарубіжних економістів, можливо зробити висновок, що основними показниками використання обігових коштів являються [6]:

- швидкість обертання (тривалість обертання коштів); коефіцієнт обертання (кількість обертів);
- коефіцієнт завантаження; коефіцієнт ефективності (прибутковість оборотних коштів);
- рентабельність оборотних коштів.

Розглянемо проведення техніко-економічного аналізу на прикладі коефіцієнту обертання. Розробимо факторну модель (рис. 2), приведемо формули впливу окремих факторів на узагальнюючий показник (аналізуватися будуть лише нормовані оборотні кошти). Результати проведеного аналізу дозволяють визначити загальний рівень ефективності управління та використання оборотних активів на підприємстві та виявити основні напрямки його підвищення в майбутньому періоді. Що стосується фінансового аналізу, його впровадження та проведення необхідно для підтримки фінансового становища на рівні середньо галузевих. Визначальними тут є слідує чинники: вид господарського циклу; система постачання необхідних товарно-матеріальних цінностей і реалізації продукції [5]. Фінансовий аналіз обігового капіталу необхідний для оцінки реального фінансово-майнового становища.

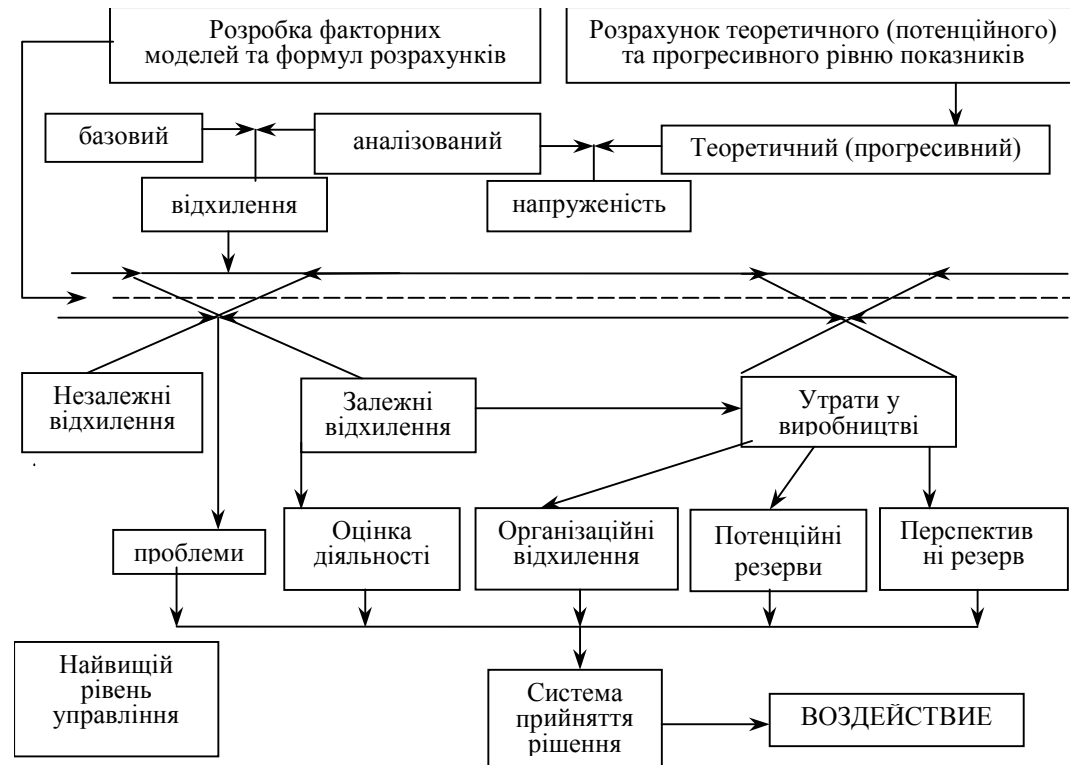

Рис. 1. Принципова блок-схема

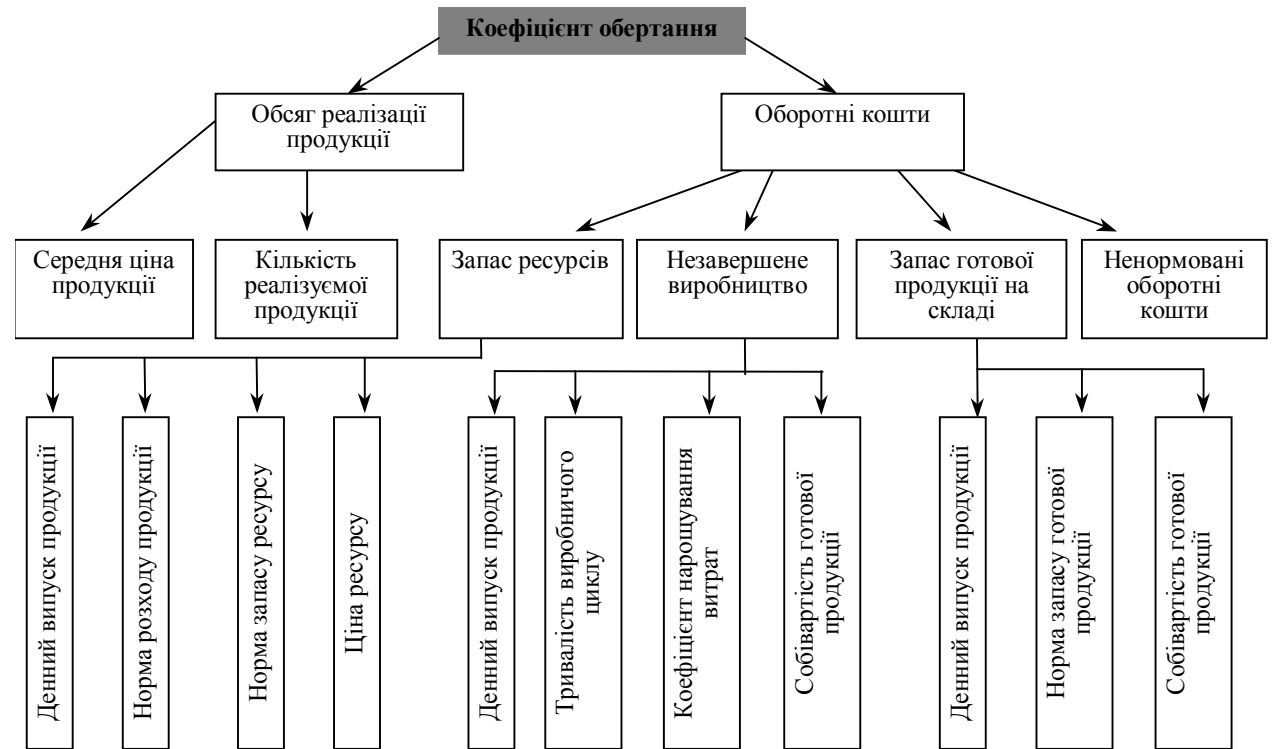

Рис.2. Блок схема факторного аналізу коефіцієнту обортаємості

Література

1. *Бабич Л. М.* формування оптимальної структури оборотних коштів підприємств Актуальні проблеми економіки. 2001. №9—10. С 12—24.
2. *Бланк И. А.* Управление активами. — К.: «Ника-Центр», 2000. — С. 720.
3. *Грузинов В. П., Грибов В. Д.* экономика предприятия. М.: Финансы и статистика, 1997.
4. *Негашев Е. В.* анализ финансов предприятия в условиях рынка. М.: Высшая школа, 1997.
5. *Фінанси підприємств: Підручник/ керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін.* 3-те вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2000. — С. 460.
6. *Финансы предприятий.* Под ред. О.С. Галушко. — Днепропетровск: «Центр экономического образования», 1999, С. 256.
7. *Шеремет А. Д., Негашев Е. В.* Методика финансового анализа. — М.: ИНФРА-М, 1999, С. 208.

В. М. Івахненко, канд. екон. наук, проф.
Київський національний економічний університет

В. І. Єфименко, канд. екон. наук, проф.
Київський національний економічний університет

М. І. Горбаток, канд. екон. наук, доц.
Київський національний економічний університет

ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗЕРВИ ПІДПРИЄМСТВА

При аналізі оборотних активів підприємства головну увагу приділяють вивченню загальної їх суми, розподілу наявних сум в запаси, розрахунки та в грошові залишки. Багато уваги звертають на джерела формування оборотних активів та їх динаміку. Аналіз платоспроможності підприємства та стан ліквідності балансу справедливо пов'язують також з забезпеченістю та структурою оборотних активів.

Однак, при аналізі оборотних активів слід також не менш докладно аналізувати оборотність оборотних активів, визначати чинники, що впливають на швидкість їх руху.

Заміна швидкості обороту оборотних активів може спричинити ти відповідне змінювання потреби в них. Як відомо, розрізняють абсолютне та відносне вивільнення (додаткове залучення) оборотних активів (ΔO). Розрахунок останнього показника здійснюється за допомогою такої формули: